

BOLDOG APOR VILMOS (1892-1945)

püspök, vértanú

Neves erdélyi arisztokrata család sarja. Segesváron született, ahol édesapja főispánként dolgozott, majd hamarosan Bécsbe kerültek, a nyarakat azonban Erdélyben töltötték. Szelíd, könnyen nevelhető gyermek volt. Apja súlyos cukorbetegségben szenvedett és 1898-ban váratlanul meghalt. A család Bécsben maradt, Vilmos ott járta végig elemi iskoláit. A gimnáziumot a jezsuitáknál végezte Kalksburgban (Bécs mellett), majd Kalocsán. Korán felébredt benne a **papi hivatás** iránti vágy. A győri egyházmegyébe jelentkezett, püspöke az innsbrucki jezsuita egyetemre küldte tanulni. **Korszerű tudásanyag és a lelkiesség:** az emberek szolgálata, a szenvedők iránti hűség, amelyet Innsbruckból magával

hozott – a türelem, a szelídség, a fáradhatatlan munkásság lett lelkipásztori módszere. Minden cselekedetét mély hitétől megvilágított, **bátor tanúságtétellel** végezte. 1915-ben Nagyváradon szentelték pappá. **Gyulára** kapott **kápláni** kinevezést. A hitoktatás mellett a fogházat is gyakran látogatta, szívesen misézett a raboknak. Szigorú napirenddel élt, készült a doktori szigorlatára is, 1916 júniusában doktorált. Az *I. világháborúban*, 1917-ben két hónapig **tábori lelkész** egy kórházvonaton. Július elején a nagyváradai szeminárium **prefektusa és dogmatika tanára** lett. Nagyon lelkiismeretesen készült az óráira, korszerűen tanította a dogmatikát, igyekezett a liturgiát megszerettetni a kispapokkal, legfontosabbnak a papi hivatásuk erősítését tartotta. 1918 nyarán visszatérhetett Gyulára, ezúttal **plébánosi** kinevezéssel. Híveivel a *proletárdiktatúra* idején felvonult, amikor a kommunista önkormányzat betiltotta a hittanórákat – az akció sikeres volt, a hittant engedélyezték. Nagy tekintélyre tett szert, amikor a *román megszállás* alatt, a katonák túszszedő akciója után, az elfogott gyulai polgárok ügyében Bukarestbe utazott Mária királynéhez, ahol elérte a foglyok kiszabadítását. A háború, a Tanácsköztársaság és a román megszállás romjain kellett újrakezdenie tevékenységét. Látogatta a templom nélküli külvárosi szegény negyedeket. Ekkor kapta a „**szegények plébánosa**” nevet, híres volt **jótékonykodásairól**: elajándékozta a plébánia étkészletét, de még két pár cipőjéből a jobbikat is. Pénze ritkán volt, mert jelentős összegeket juttatott közösségi célokra – iskola, napközi, népkonyha, szeretetház fenntartása, karitatív egyesületek, városi és megyei akciók első számú adakozója; katolikus lapot alapított. Melegszívű és gondos előljáró volt – akaratát és rendelkezéseit finom formában közölte; legtöbbször magára vállalta a fáradságos munkát, éjjel maga ment a betegekhez. Rendre, fegyelemre, pontosságra törekedett, de nem volt túlságosan pedáns. Tevékenysége a **hitélet** belső, tartalmi javítására is kiterjedt. Nem volt magánélete, életét a hívei érdekében végzett munka töltötte ki. A hívei iránti szeretete elsősorban a gyermekekre irányult, jó és közvetlen **hittanár** volt. Kiváló **lelkivezető** – szívesen gyóntatott, mindig sokan vártak gyóntatószéke előtt, másokat megérintő tulajdonságai itt érvényesültek a legjobban.

Örömmel végezte a **liturgiát**, a megszokottságnak nyoma sem volt nála, lenyűgözte a liturgia szépsége. Figyelte a világ és az országos politika eseményeit, buzgón és lelkiismeretesen végezte plébánosi munkáját egészen 1941. január 21-ig, amikor kézhez kapta Angelo Rotta pápai nuncius iratát: **XII. Piusz pápa győri püspökké** nevezte ki. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás február 24-én Gyulán püspökké szentelte. Püspöki jelmondata: *CruX firmat mitem, mitigat fortem* – „**A kereszt erősíti a szelídet – és szelídíti az erőset**”. Lelkipásztori és szociális tevékenységét mint püspök még sikeresebben folytatta. Végiglátogatta az egyházmegye intézményeit, iskolákat, szerzetesrendeket, a város vezetőit, mindenkit meghallgatott – éles szeme észrevette a problémákat, meglátta a teendőket, följegyzett mindent és hamarosan intézkedett. 1942-ben a **Magyar Szent Kereszt Egyesület** országos elnökévé választják, amelynek a célja az volt, hogy védelemben részesítse a zsidóból katolikusá lett embereket. Síkra száll a zsidóüldözés ellen. A győri gettó létesítésekor így ír a belügyminiszternek: „**tiltakozó szavamat emelem fel Isten, a magyar és világtörténelem előtt. Miniszter Urat teszem felelőssé mindazokért a betegségekért és halálesetekért... mely ennek az intézkedésnek nyomában fognak járni**”. **1945. március 30., Nagypéntek:** a győri székesegyházat már lebombázták, a nép óvóhelyeken, szükséglakásokban. A **Püspökvár tele volt menekültekkel:** főként lányok, asszonyok és gyermekek. Orosz katonák bujkáló német katonákat kerestek. Estefelé „krumpli pucolásra” akartak lányokat vinni a kaszárnnyába. A püspök megpróbált velük szót érteni, férfiakat ajánlott fel a munkára, de nem fogadták el. Ekkor erélyes hangon távozásra szólította fel őket, amin azok meglepődtek, a kijárat felé húzódtak, majd egyikük részeg dühében visszafordult és géppisztollyal végigpásztázta a helyiséget. A püspököt három találat éri, a **halálos golyó** a hasüregébe hatolt. A menekültek közül valaki felkiált, hogy „püspök atyánk ezt értettük tette!”, Apor Vilmos elhaló hangon annyit felelt, hogy „szívesen, nagyon szívesen”, később pedig hozzátette: „köszönöm Istennek, hogy ilyen nagypénteket adott”! Az orosz katonák elmenekültek. A püspököt kórházba szállítják, megoperálták. Amikor a titkára meglátogatta, csak a menedéket kereső nők sorsa érdekelt. A megnyugtató válasza felsóhajtott: „Hála Istennek! Így tehát a jó Isten elfogadta az én áldozatomat!” A nagyszombat csendesen telt el. Húsvétvasárnap egész nap imádkozott. Este rosszul lett, hashártyagyulladás lépett fel, megkezdődött csendes haldoklása, fölvette a betegek szentségét. **Búcsúszavait** lejegyezte a jelen lévő pap: „Még egyszer üdvözlöm papjaimat. Legyenek hűek az Egyházhhoz! Hirdessék bátran az evangéliumot! Segítsék romjaiból felépíteni szerencsétlen magyar hazánkat! Felajánlom összes szenvedésemet... papjaimért, híveimért, az ország vezető embereiért és ellenségeimért. Kérem Istent, ne tulajdonítsa nekik bűnül azt, amit elvakultságukban az Egyház ellen tesznek. Fölajánlom szenvedéseimet az édes magyar Hazáért és az egész világot! Szent István, könyörögj a szegény magyarokért!” **Április 2-án**, húsvéthétfőn hajnali egy órakor, belehalt sérüléseibe. Holttestét a győri karmelita templom kriptájában temették el. 1986. május 23-án a székesegyházban helyezték végső nyughelyére. **1997. november 9-én II. János Pál pápa boldoggá avatta. Ünnepe:** május 23.